

מחשוב'ער ה' רעדטקטאר

מיר בעמען איך זעהר צו געבען פלטץ און אהער העהרמער צעמאנג
פאר טאלענדער ערקלערונג, פאר העלפער מיר רונקען אים פאראוים.

דאס היינט צו טאג.

פֿירנען דער האט וויר אין גאס בע-
 הווען א מאטלעס אונטערשווען דורך
 ש. נעמערשטק, און העלען ער פלעט
 און איר אונזער בעהרשען פרעזעס ה'
 קלענעסעס מיט פֿענען שטוב, און
 וויר שרעט ער צו א נאנען דעסעל
 נישט דעכטונג פֿערדנעסען מין די
 קלענהענלעך, און אויב ער האט זיין
 מאטלעס אונטערשטען פֿונ'ן נאמען
 דער אמת' פֿערשטעהן פֿיר שוין נישט
 וואס עס העכט שער, נאך פֿיר חולען
 יא זאנען א פֿאר אמת'ע הערשער הע-
 נען די פֿערדנעסען פֿון דעם ה' ניש-
 טערשטק פֿאר'ן קלענהענלעך און
 זיין פֿערשטענען די קלענהענלעך אינ-
 פֿונ'ן פֿערשטען און די איהם אונטערשווע-
 אטמען.

וּמַעֲדוֹת שֶׁ שֶׁלֶשְׁנָקֶה אֵין אִירֹאנֶר
סְטֵרִיפִיקָטוֹי עֵי פֶרֶטֶרֶדוֹנֶק דִּי אִינְטֵי-
רֵעֵסֶן מִין דִּי אֶרֹמֶע קִלְמֵהֶענדלֶער
הָאט ער דעם טַטס נֶעֱהָרְשֵׁן נֶעֱנֶן
דֶּעם תִּלְעֵן מִין פֶּעֶרֶאָן אִין אִירֹא
טַטס אִין אֶרֶן אַ נִישְׁמִיד.

ער אִין גֶּעֱמַהֲרֵן קִין הֶרְשֵׁא אִירֹא
דִּי הִיאָט מִין פֶּעֶרֶאָן הָאט עס הָאט
אִבְנֶקֶטֶט סְטִיבֵק הִנְרֵעֶר וְלֵאמֹר
דִּי אֶרֹמֶע קִלְמֵהֶענדלֶער אִין ער הָאט
אִירֹמֶע דִּי אִירֹמֶע הִיאָט גֶּעֱרֵאָט
הִנְרֵעֶר קִלְמֵהֶענדלֶער שִׁאָרֶן טֶעֱה-
נֶע מוֹיֶנְדֶּער וְלֵאמֹר.

דֶּעמֹטט פֶּרֶטֶרֶדוֹנֶק הָאט אִיהֶם
גֶּעֱמַהֲרֵן אִין נֶעמֹט אִין ער וְהָאט
טַטס דֶּעם ה' נִישְׁמִידִיק נֶעֱמֵן נֶעֱר

אין דעם אז ער וואָל שטעקן אין דער
צוהיטונג וועט ער זיך שטעלן אין
דער צוהיטונג און ער וואָל נישט אויס-
ברענגען אומפונעם געלד. ער האט געבן
אויף דעם אלעס נישט געקוקט, און
עס פֿועלייזט דערשטן שווערען מאַן
אונזערע שטענדיגער אויף ווערען גע-
זעט.
ווערנדיג אין דעם פֿון גאנץ פֿול-
דייטלעך אומגעקליבען דורך די קריג-
הערנדיגער האט ער זען מען האט גע-
הערשט שיקן א דעלעגאט אויף דער
קאָנפֿערענץ, געדראָסען די קלינגע-
לעך און זיך געמאכט אז עס וואָל
אמאָרן א האנדעלשקעל.
דאס איז בלויז א קריגער פֿון
זינען מעשׂים מ״כ״ט פֿארן קלינגע-
לעך געמאכט.

אָפּטער ניררנער פֿון אונזער כבוד צו
פֿאַרשטערקן אויף אלע זינען און
כליות, דען אויב דו פֿאַרשלאָנג האָט
איראָם נעמטאָ אונטער, פֿאַכערנאָ
איראָם פֿאַר אַ פֿאַלפֿאַרשטען, עצה-
רעקעפֿט, אַז ער וויל דעם פֿאַרשטען
לעבן צורוק, איז דאָס טאָק נעמען
א יאָהע פֿאַר'ן פֿאַרשטען, ווי מען נעמט
אקטער, האָט פֿאַר אַ דאָס ווינע
דעמאָס נעלענען כמעט אויסשלאָס
ווי דו יודען, פֿאַרשטען נעמט פֿאַר נאָכט
רעקעפֿט, און אויפֿן האָנדען פֿאַר-
שלאָס, אַזוי און אַ פֿאַכער פֿאַרשטען,
און עס שטייען אַזוי אַז פֿאַרשטען

200 נאָר פון 100 גילדען.
פראַנט אײך ייִד האָט זאָל פֿון שטח.
זאָל זײַן הונדערט, און אײך פֿרעג זען
אײך זאָל קומען נאָכ'ן געלד, זאגט מען
פֿור זײַ קורט. כל טוּ אונד האָבען א
גומען און קראַנטען ישראָל.
פֿילט, האָב אײך געקוינען א פֿרי-
שען קלאָסעס, האָט נעמט פֿון דאָס
זאָג גומען און קראַנטען ישראָל האָט
זאָל געלעבן רעפּובליקעס אין די
אײנען פֿון די הערען פֿון רעפּובליק-
טומעס, בלעזט א קיט.
זאָגט האָט האָט דאָס זאָל צומאָן
מיט פֿון צעמאָן און פֿון שרעפֿעלעך
אײַהר זאָגט א פֿרעג אײך נישט אַני-
הינדערנדיג א טערשטעקען האַפּערע
מענה ער קען האָבען צו מיר.
טו אײַהר זאָלען פֿערנעמט האָט אײַהר
שרעפֿט, פֿון אײך נישט שולדיג—זאָגט
ער שוין אײַנפֿירענעס—דאָס זאָל אײַז
ב'האָב נישט קען מענט האָט אײַהר
געשריבען נאָכן דעמילד אין אַפּערע
כרעניקעס אז לײַט'ן שטובן האָט די
פּוילישע רעפּובליק האָט פֿערעקענליכע
פֿון די געלדער האָט זײַן אײַז שולדיג
און אײַנפֿירענעס קומט אונס און אײַז ער
זאָל קען פֿון די פֿילישע אײַנזאָגערע

נאך דן געווען דער חשדאט האט זיך
ווערער אויף די שטעלען פון היצען
געניצט בעיקר אגארוסעל אונזער א
שרעקעריגען נאמען, דער שטעטלעך
אויף די רעכט פון קאמיוניקאציע-
העלבער פאלט אן געטריבן אין
צו צעקענען שרעקענען אנטפער-
שטעלען נאך, און דאס שטענדיגער
אויך נישט די רעגירונג, העלבער
צווישן נאכגעבן די וועג און רעכענען
אויסצולעבן מיט דער אויסגעדרוקט
שטענדיג.

אין אט האט ער שרייבט זיין
אנדערען:
אין די לעצטע צייט האט זיך פארן
פארום פון פנים אנגעזיכען א
קאפ, העלבער גיט פיל צו קלע-
רן, און הייסט אן אזוינעם עס קען
פערמערן די פאליטיק פון די
היינטיגער ענדערטעם, העלבער הייסט
אריינס פארן איהר אונטערשיידונגעס

אָקטענע אַיבער דער אונטערזוכער
מיינונג העלפֿע וואָס שפּענדיג צו
פֿערשטייגן די „אונטערזוכער“
פֿונדירקטען און טוהט קעגנאַל
נישט געשטראָפֿען די טרויסטישען
פֿון יודענטום העלפֿען איז צולאָזט
טוט איהר קעגנאַל אויף דער אויס-
לענדישער אַרעסט.

דאָ גיט ער אַבער נאָטירליך מיט
מירוישטן די יודען מאַס איז אָנגערע-
זשעקט געוואָרן דורכ'ן „פּאַס“ און
זי וואָרן האַבען געשלאָסען אַנטפֿע-
לענדיקען פּאַק, גענען דעם קערפּט

וויסצטעלען זונטאג און חגאות די
 עטעלען.
 און זימער אין א העסלי-
 ען ארט און א נירנבער רעסטאנא-
 נער פאר א טעלעם ער פסט דאס
 אין פוילען העלעס אז און הונדערטער
 אהערען נאכען די פארשמויער און

עס קרופטענעמט און אין פילע חצ-
עס רעגירונג עס טראגט אין יוד דו
וויכע קאמערעצונג פון גלויבען פון
דער גרעסטער טעל פון דער בעפעל-
צייגונג, דער קלאטונג הערען אזא פון
וויסנעס אין פאם.
און דארנאכט:
דער שטולער יום-טוב, האט הערען
יאהרען געקלענט, אין פאם הערען עס

העם קאנזענטירט דער קריסטליכער
גלסט צום רותען, דארף איבערנומען
הערען רונד דעם נעשרע טון די יו-
דישע הענדלער, מעלכע כרוסוס האט
אוי דער הייזער, און דעם מענטש

און ער שמעלט אן א נאכע מינע
וואס זעהט אז ווע ערליבען דאך די
דערן פארד גאנצע העכען צו האלמען
די-בוב, ווי ערליבען אונז אפצוהאלפען
וואס ער ליטמירט און דאס שווער

ר' דוד ויקר מאלעזאנע חפסע דא-
 יום האט זי שטענדיק די יודישע רע-
 זיניק און:
 זי שטענדיק אונזער צומיל לייאל,
 שטענדיק און מהין אקעמפערן די
 אימפאריעס פון די יודישע רבנים
 שיקנדיג אפיציעלע שטרעסעס
 פון שטענדיק און רע שויל בעלי-

מאבקעלע מיין שכן האט א ריכטיגע מענה צום רעסוננס-קאמיטעט.

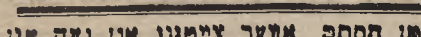
דאס פאל האט מיך פון שכן מיט-
פאלע בעגענעס מיט אונזלעך אויגען
הו נאך קעננאל נישט, איך האב נאך
פון חספון בעפערקט או הינט אוי ער
מעהר הי שלע פאל אנגעבאלען, איך
בין געהן נעבערן צו חוספון האט
אויג'ס עס האט חורער פאטירט.
גוט מארגען האט ער מיר געזאגט
מיט א זעהר וויערע פונע און בעלר
אוי ער צוגעברעכען צו דער וואך אז-
גענוג מיט דעם רעכענען רונטן.
נאך וועט ער נישט בלויז דו נמינע
רעכענט זיך פאל גיט מיט האט איהר
שרעכט, און לטוט אהר רעדן הי צו
דער חנה, נאך שילדו דער רעסוננס-
קאמיטעט הענען העלפען איהר האט
אויפגעלעזערט, און אונגעלענט
העלפען ער מען דאס איהם שפען
און אונגעברענגען, שילדו ער הערט
אמר אויך הי דעם פערזעהרנען שניי.
מיט האט אנגעטליך ד פארג איך,
האט דעם, מיט האט איהר שטכט
אמר מיט'ענעם, נישט, פערט, איהר דעמ
זיך. קענט מיך, און איהר חספס
און

ז'טס אכטונג
 די פערזאכטונג פון
 קנהנהנדרער-פערזאכטונג
 אין שטענענדיגקייט.
 היצע פרעזע: ד. פיריפאזשע.
 פערזאכטונג: מ. מאקשינסקי.
 פערזאכטונג: מיטלידער.
 י. קאלין, ב. פערזאכטונג,
 ה. וואקאזשע, י. דא-
 קאזשע, מ. יאקובאזשע,
 ל. פערזאכטונג, י. וואלעזקי.

אויף דעם ערהטלענעם ברייף פון
ה' הינענטעקטט א מיר זאלען אויפגע-
קען די פעקעמלעכע מענונג זולעב דעם
דאסם ה' נעקערטאקען האט און זיין אמ-
טעלען בלעטל אוהם בעשורלינג און ער
האט ערהטלען פון דער נאנטע 1000
לעסענע און נישט אבעקענען קיין
גענונג.

עקלערען פיר אז ס'איז אמת דאס
ה' חנינאטאק האט בעקיסען 631 ו.
און צופאללן פאר שיינע קלינגענולער
אויף משה, אָבער דאס איז פֿאַרענק-
טען לויט א פֿאַרנעמעלעך לופטע
עקלעכע האט און אויף די אלע אנדערע לויט-
עסעס האט וועגן דורך אנדערע פֿאַר-
אנעמען פֿאַרנעמעלעך נעמערען, אדורכ-
עקיסט און אפֿגעפֿירט נעמערען דורך
א פֿערמירונגס-קאָמפּליקאציע, און די דער-
אטלענע פֿאַרנעמען וועגן דורך יעדן
פֿאַרנעמען קאָמפּליקאציע נעמערען, און אז
ער ה' חנינאטאק איז און בעפעסן
אָרגענען און די בלומפֿעס פֿאַרהאָר-
אָרגענען אמת האבן קען שום
דורך נישט.

ש. גאָרדשטיין,
פרעזעס פון דער יוד. קהלה

נסמיע ערשן, מילא דערס נעמט מען
 פון אויס'ן צומבעל, איך לעג זי אוי-
 דער די דעוונע תשרע קשיא וואס
 ב'חבב אמר ערשט דען געקערנט, גו,
 הקרעט מעשה, בטען וי ויך און
 דעם אן חז אין א געבראטענט, און
 מען גיט פיר א פראג: הויזעל אהנגע-
 פליך פערטאגסטו
 און מיט איר וואו זי א מען ביסעל
 געפילט פון אירעקטעל געמערקט
 א קימאלן פון 500 לי, כאטש מען
 פיר אויס'ן הארט, און מען פראגט
 פירי גו, חז אוי קען מען איר בשר-
 נען, א פה-חבל פערטאגט איהר 500
 גילדען, און אין אהערקט אלען ענטש
 איהר שולדנ צוהעלף חונדערט, וואס
 איהר דען אלען א איהר ענטש בטנ-
 קעס, גי, און נאך א עולה או מען
 פערלענט פון איר א נוסע זשירא
 בקצור, גיט פיר א עצה וואס מען
 שטאמ, חטורו פום אצור שרייבען
 האט איהר פיר נאך קלענע געמאכט,
 איהר האט פיר געמאכט פאר א געל-
 חוב, נאך דאס ופן הויף אצור געזי-
 פער.

א' קס.

וואסערע אינוועסטיציע-ערבייטען ווערטו געמאלט
ווערען פון די איבערגעבליבענע פֿינף הונדערט
פֿיווענד דאלאר פֿון דער „אורטו"-הלוואה?

אויף דער דאָקטערשאַפֿט וועגן אַ
שטאַפֿ-ראַט וועגן נאָטשאַפֿט אַ
נאָך ריזיג פֿאַרן אַפֿער צווייג
נרויסער און פֿאַרשלאָסער דים-

יום חלכך חשך ויך געוהרט ארום
 אַרשטען פונקט הענען פונגדער-
 לען די 500 מויענד דאָלט אױף
 שידענע אינעמטציע - אַרבעטען.
 ען די העטעדיגע פונקטען נישט
 מרעכט געהערען.

דערשט איז די וועגנען געשטען
 געהערען.
 אויף צומערצען איז אַפּגעקומען
 די וועגנען פון דער קעמיע צו גע-
 שטימען דעם פלאן פון קערענען די
 500 מויענד דאָלט.

[illegible]

דער פרעזידענט האט פארענטשעלט
א פאליקעט וואו מענטשערס זענען
אויסגען די שריטטן וואס זאלען
זיין וואו די דאזיקע געלדער אויס-
צולאזן.
דאנען איז ארויסגעקומען דער
פארענטשעלט דאס, וועלכער האט
אנגעזאגט אז ער וועט זיין שווע-
ר צו זיין שריטטער. היינט זיין
20 מיינער דאלאר אין אויף גוילן
א שווערע שומעס פון 80 מיינער
דאלאר.
די דאס האט פארענטשעלט צו
זיין צו זיין נעץ פארזעטען זיין שטא-
טען שומעסאל.
אין ערשטעם חלק זענען צווישן די
גאנצע - פארשידענעמען געשעפטן
ארויסגענומען פארענטשען איבער-
זען אויסצוראכענען און אפצו-
קעסענען פון 10 פערזען.
אין חלק אנגענומען דער פאר-
שער פארזעטען דאס דער חלק.

עוים רעזערעלן אדך אהערע קיג-
י, אז דער שול-הקטאר פון דער
קלשאפט „טא“ בעקום זיך די
קאנטראלירט די רעכענע פון זי-
ע הערד און פום, פערעם פארש-
די נענעל, אפס נישט זיך צו צע-
צום איינצן-הקטאר אהערע צו ט-
ען פאפולירטע, קערדארענע א-
אישפאציונעל, ערקערע
די נויטהענדירגענט פון האלפען רמן
קערמער, פאפאציל דעם קאם אין
צמן און הענגן דער נוצליכע
פירשע ליפס טארן קיגד-הר“.
י נען, „טא“, האט זיך דאמפ-נע-
קלעט פאר טאליאנאציע און הימפ-
נענער פון דעם פארנעמו זי-
פאליטיקעלע אהערע קיגד-הר“.

ארגעמיינע פערזאמלונג פון גמילת חסד.

זון, כרי ער ואל וזן געוונד אין
 חנו צו דער ארבעט.
 זי אויסגעבט און א זעהר שטערק
 קען האבען ערשטל נאך דאן, הען
 הר, בוסערעס און די קינגער, העס
 ווארגט בוסערעס, דען וואס קומט
 ים פון ראקטאר'ס עציז הען מען
 געט וז נישט.
 געקריב העלפן מיר רופען געמיינט-
 וועגען פון די עלטערן און די
 יונגער, אונז העלפט עס העלפן

וונמאנ נאכמיטאג, קאס פֿאַר אַין
אָנזענעם קעקאַ פֿילמורסקי 27. דן
נערהליכע אלגעמיינע פֿעראַמלונג פֿון
דער נעזשלאַטש, נאָרמאַל פֿאַר.
מיר האָבן שוין פֿיל מאל אויפֿ-
געקוקט נעמאכט אויף דער הייבטוי-
קעט פֿון דער דאָזיקער נעזשלאַטש
אַלס האט איבערהאטן דער הייבטוי-
נעזשלאַטש אַרעסט-קלאַסע צעזעצונג
פֿאַר אונטערדריטע סעקטע, ערליכע

דער גרויסער ערפארג פון .סקאלא-טעאטער.

אין זענער צופם האט דער שטערם-
טאט בעשלאסען אויפצובויען אייניגע
ארבעטער האוונונגס-הינדער, פון איצט
אזוי נישט פערדאן נעהן דאזיג דער
ענטשערקענדיג פליג. צווישן האט
די קאמוניע אויף צוהר לעצטער וו-
זונג בעשלאסען אויפצובויען אהאלצ
הינדער אויף דער דובליניעצקא גאס,
אויף ווערבערינס פליג. אויסערדעם
זעלען אויך געבויט הערען אהאלצ

פון דער גמינע.

ליום דער פאסטמיסשער אויסרייב-
נונג זענען אין פאך פון חירש דע-
צעמבער געשטארבען 175 פערזאן.
און דער זעלבער צאם זענען געבוי-
רען געהערען 303 פערזאן און חמוות
זענען פארגעקומען 74.

זענען בעט אונז צו ערקלערען די
 ע קעמט צעהלער און אזוי הי איהר
 ארויספארענגט פון דער נפישע
 צוצעהלען דעם קעמט פארן יאהר
 19 האבען זיך נאר 8 קליינע צאהל
 ערשטען און אינגעצאהלט, און די
 שטרעק צאהל איז נאך חסרער רוק-
 עניגן געבליבען, דאריבער האט
 די נמיש-האנדעלאריש פארגע-
 נט די ליסטע פון אלע נישט-בע-

חן מיר הערצן געהאיר, זענען גע-
שטעט געשרען מיטווייליגע אויס-
רעכנונגען מיט'ן צחק מעסצושטע-
לען דעם יקרות האוסס פאר דער ער-
שטער העלפט פון הענטיגען חירש.
אין משך פון די קרעפט צעהי-
ען איז דאס יקרות געשטאנען מיט 1
פראצענט.

עם וועט געעפענט ווערען א שוים אנשטאלט.

שבת, דעם 29 ד. ח. 6 מאהנד און
און שחטען מערפן 8 אה. אין לאקס
פון די האנד, אונגעשעלטע (אלע
20) קומט אַר די אלגעמינע אַר-
זאפולונג פון דער, לירא"ה העלבע האט
אין דער ערשטער ריזע צו בעשטי-
מען הענען דער העלפערער עניוּספּענין
פון דער נעזעלשטאט.

אויף דער לעצטער וואונג פון קא-
צוזאמערשטן צו גרינדען פאר אונז

ח' מ. שעמטעל 3 ול. א נדר פאר „בית לחם“.

מ'לוקאטער פארברענגונג, האט אים
אנגעקומען אין פאליסערסטאט אין בע-
לזשען, נעארדן צווישען אונדערן צו
לעבן. די הילאנד פארטיידיקטע קאמיוני-
סטיסט און סאד-פארטיי, די הויכ-
פארקער אונדערשטע פארטיי, האט אים

NEDZNICY

היננ! צווי
סעריעס צוזאמען
פילם איבער
פילמען!

פון שבת דעם 29 ביו דינ-
סטאג דעם 1 פעברואר.

נאפריעל גאפריא. סאנדריא מי.
לאוואנא, פאר דארוז א א.
צוליב דעם אינהאלט און הייבט ארומטשער ווערט פון פילם און פאר
יונגער ערלויבט און עספעקטלעכ.

ענאמישע
דראמא אין
10 אקטען. **SWIATŁO AZJI**

ב"ק — "נאור" 2 אלעק 43.

רעמסארטען, הייליגע העלפאנטעדי געהיימישעו פון אינדישע מאקירען.
דער פילם איז געווארען אויסגעפערשטיגט איינערן פראטאקאט פון
ראפֿינדראנאט טאנאר.

DJABELSKI CYRK

טעאטער
 נאטאשע
 ארע 12.

אין דער הויפט-רעל:
Norma
Shearer

Ceny ogłoszeń: Zawiera milimetry przed tekstem 24 gr., za tekstem 18 gr., w tekście 60 gr. — Szerokość kolumny obejmuje 8 szpalt ogłoszeniowych.

Drak. B. BOCLAN I-uzb Aleja M G.